

Oponentský posudek dizertační práce

Autor: *Mgr. Jaroslava Fendrychová*

Název: *Stravovací návyky, kouření a konzumace alkoholu ve vztahu k sebehodnocení dnešní mládeže*

Kouření a požívání alkoholu je již několik roků zejména odbornou-medicínskou veřejností vnímáno jako forma drogové závislosti. A to závislosti, která sebou současně přináší řadu významných, v zásadě však negativních společenských dopadů. I přes celou řadu objektivně doložených údajů však česká společnost a především příslušné společenské i vládní instituce nedosáhly žádných podstatných úspěchů či legislativních úprav, které by obě uvedené drogové závislosti dokázaly vhodným způsobem eliminovat. Problematika související s nevhodnými stravovacími návyky možná není až natolik alarmující, přesto však v posledních letech přibývá jasně dokumentovaných sdělení, které dokládají vzestup obezity či nadváhy již v dětském/adolescentním věku. S přechodem těchto nepříznivých antropometrických údajů do dospělosti pak zákonitě dochází k nárůstu onemocnění, která u dospělé populace provází jejich vysoká morbidita a mortalita.

Téma, které si dizertantka zvolila proto vnímám jako velice zdařilé a aktuální, v tomto aspektu jistě je to odraz velice racionální pedagogické úlohy školitele. Autorka práce se soustředila na skupinu dětí, která bývá promiskue označována jako dospívající anebo adolescenti. Každopádně jde o věkovou skupinu, která z hlediska poskytované zdravotní péče a současného zdravotního systému v ČR patří do odborné činnosti praktického lékaře pro děti a dorost. Proto i pro pediatrickou veřejnost jde o téma práce velmi atraktivní, ale i instruktivní.

Dizertační spis má jasně definovány cíle. Jako metoda řešení těchto cílů byl zvolen anonymní dotazník. Dotazník je vypracován velmi solidně a přehledně, autorka přitom nijak neskrývá, že při jeho konstrukci využila některých literárních zdrojů. Celkový počet otázek v dotazníku je 52, přitom respondenti si mohli u každé z otázek vybrat některou z nabízených možností. I toto hodnotí oponent jako velmi zdařilé, neboť respondent může zvolit některou z nabídek a nemusí příp. sám formulovat odpověď na některé z otázek. Taková metoda dotazníků je obvykle respondenty dobře vnímána, nevyžaduje velkou časovou náročnost a je snadná.

Autorkou disertace použitý dotazník lze spolehlivě vyplnit během 30 minut. Součástí dotazníku je jasný úvod, v němž autorka disertace stručně vysvětluje k čemu budou sloužit získané údaje a nechybí její uvedení jménem tak, aby bylo dosaženo jasné objektivity. Dotazník byl distribuován mezi 1189 respondentů (věkové rozmezí 15 – 19 roků), přitom pro potřeby disertační práce bylo zpracováno 1086 dotazníků (46 dotazníků z celkového počtu bylo pro neúplné údaje vyřazeno ze zpracování).

Získané údaje byly statisticky zpracovány s použitím kontingenčních tabulek a s pomocí chí-kvadrát testu. Statistická část disertace měla značnou oporu ve využití pracoviště, které je součástí ZSF JCU v Českých Budějovicích.

Získané výsledky jsou autorkou přesvědčivě dokumentovány. Tato část disertačního spisu je zpracována velmi obsáhle – jde téměř o 30str. textu a grafických příloh, přitom všechna získaná data jsou prezentována velmi přehledně a i nezasvěcenému čtenáři poskytují poměrně snadnou orientaci a dobře formulované závěry zjištěných údajů.

Diskuse, vč. závěru a doporučení pro praxi jsou zpracovány fakticky správně, nechybí konfrontace s uveřejněnými literárními údaji. Autorka současně v těchto pasážích své práce formuluje některé možnosti dalšího výzkumu v této oblasti.

Grafické přílohy práce jsou dostatečné, racionálně v textu zařazené, nechybí přílohy uvedené barevně.

Seznam použité literatury je obsáhlý, převažují publikace recentní a v českém jazyce, což je velmi vhodné. Ve vlastním textu práce jsem našel jen několik nevýznamných gramatických chyb, které v žádném případě nesnižují kvalitu celé práce.

Disertační spis je dle mého názoru dalším velice vhodným příspěvkem, který se týká nesmírně závažné společenské problematiky. Domnívám se, že by jej bylo možné použít jako významný argumentační zdroj v řešení problému týkajícího se zejména zneužívání návykových látek (tabák, alkohol), neboť s těmito skutečnostmi se doposud česká společnost nedokázala jasně vyrovnat a vymezit k nim svůj vztah. I z tohoto pohledu bych doporučoval, aby data v disertačním spise uvedená byla vhodnou formou prezentována v některém ze sdělovacích prostředků a mohla se tak s nimi seznámit široká veřejnost.

Celkově se domnívám, že disertační práce splnila všechny požadavky, které jsou na práce podobného stylu kladené a že autorka práce tak prokázala schopnost samostatně řešit dobře a jasně definovaný výzkumný úkol. Práci proto doporučuji k dalšímu řízení před příslušnou komisí ZSF JU v Českých Budějovicích.

Prof. MUDr. Zdeněk Doležal, CSc.
přednosta Dětské interní kliniky LF MU a FN Brno

Posudek oponenta disertační práce

Student : Mgr. Jaroslava Fendrychová

Název práce: Stravovací návyky, kouření a konzumace alkoholu ve vztahu k sebehodnocení dnešní mládeže

Školitel: prof. MUDr. Miloš Velemínský, CSc.

Oponent: doc. PhDr. Mária Boledovičová, PhD.

Vlastní hodnocení

Aktuálnost zvolené problematiky

Nebezpečenstvá, ktoré ohrozujú zdravie detí a mládeže sú v súčasnom období veľmi veľké. Snaha napodobniť dospelých, ale aj byť nezávislým, je v období dospievania charakteristická pre toto vývinové obdobie. Inklinovanie k návykovým látkam, drastickým diétam je veľkým nebezpečenstvom pre telesné a duševné zdravie a preto treba pomáhať mladým ľuďom vytvárať pozitívny postoj k vlastnému zdraviu. Téma, ktorou sa autorka zaoberá v dizertačnej práci je veľmi aktuálna a môže významne prispieť k riešeniu tejto závažnej problematiky.

Stanovené ciele doktorskej disertační práce (splnění cílů)

Autorka si stanovila dva reálne ciele, ktoré sa jej podarilo v plnej miere dosiahnuť. Zistila aké sú telesné charakteristiky študentov stredných škôl, ich postoje k vlastnému telu, ale aj stupeň sebaúcty a sebahodnotenia, stravovacie postoje a zvyklosti, ale aj konzumáciu alkoholu a cigariet a porovnala získané výsledky vo vzťahu k pohlaviu a typu školy respondentov. Cenným prínosom sú aj zistenia medzi stupňom sebaúcty a sebahodnotenie a postojom k vlastnému zdraviu. Výsledky výskumu sú prehľadne prezentované v grafoch a tabuľkách.

Nové poznatky, ktoré byly dosaženy v doktorské disertační práci – detailně popsat

Kvalitne spracované teoretické východiská vytvorili priaznivé podmienky pre realizáciu empirickej časti dizertačnej práce. Oceňujem konštrukciu dotazníka, ktorý zostavila autorka z viacerých štandardizovaných dotazníkov a vhodne ho upravila pre použitie na zisťovanie údajov u českej mládeži. Veľmi cenné sú aj prehľady výskumov o tejto problematike

v teoretickej časti dizertačnej práce, ktoré vhodne porovnávala so svojimi zisteniami. Poukazuje na riziko zvyšovania hmotnosti, i keď nie alarmujúce, ktoré môže významne ovplyvniť zdravie mládeže do budúcnosti. Prekvapujúce zistenie je najnižší stupeň sebaúcty u respondentov na stredných školách s maturitou (SZŠ), čo u budúcich zdravotníckych pracovníkov ako pomáhajúcej profesie nie je najlepšia vizitka. Alarmujúce výsledky sú aj vo vzťahu k fajčeniu, zvyšovaniu počtu fajčiarov vo veľmi mladom veku a jeho tolerovaniu u iných. Zarážajúca je aj obľuba alkoholu u oboch pohlaví, kde sa do popredia dostali dievčatá, i keď celkový počet konzumentov vo výskume je nižší než z podobných štúdií. Autorka v odporúčaníach pre prax nastoľuje mnohé otázky a riešenia v záujme ochrany zdravia mladej generácie.

Připomínky

Na s. 32 uvádza autorka popis skúmaného súboru a vymenúva zapojené školy. Aké sú podľa školského zákona oficiálne pomenovania typov spomínaných škôl, najmä uvedené stredné školy s výučným listom a stredné školy s maturitou?

Stredné školy vo výskumnom súbore reprezentovali iba stredné zdravotnícke školy. Prečo tomu tak bolo, sú tieto školy reprezentatívnym súborom stredoškolskej mládeže, ktorá študuje na stredných odborných školách?

ZÁVĚR

Dizertačnú prácu odporúčam k obhajobe a navrhujem na udelenie PhD. vo vednom odbore Ošetrovateľstvo

Miesto vypracování a datum: Nitra, dňa 21. 8. 2009

Podpis:

